

Samenwonen: vroeger en nu

Tegenwoordig gaan bijna alle stellen eerst samenwonen voordat men trouwt. Een belangrijke reden waarom mensen niet direct in het huwelijksbootje stappen is omdat ze eerst willen uitproberen of ze echt bij elkaar passen. Toch was nog geen eeuw geleden ongetrouwd samenwonen zeer ongepast.

De opkomst van ongetrouwd samenwonen verschilt voor verschillende sociale klassen. De figuur laat per 10-jarig geboortecohort zien hoeveel mensen uit een generatie kiezen voor ongetrouwd samenwonen als eerste relatie, in plaats van direct te trouwen. Er wordt onderscheid gemaakt tussen mensen met hoog-, middelbaar- en laagopgeleide ouders. Iemand heeft hoogopgeleide ouders als vader of moeder Vwo/Hbs of hoger heeft afgerond, middelbaar opgeleide ouders als één van beide ouders havo of middelbaar beroepsonderwijs heeft afgerond en laagopgeleide ouders als beide ouders lager beroepsonderwijs of lager hebben afgerond.

Bij de interpretatie van sociale klassen op basis van opleidingsniveau moet men er wel op bedacht zijn dat de waarde van diploma's in de loop der tijd een andere betekenis kan hebben. Vroeger zou men duidelijk hoogopgeleid zijn als men een Hbs-diploma op zak had. Tegenwoordig zou iemand met alleen een Vwo-diploma niet meer als hoogopgeleid worden omschreven. In de afgelopen eeuw is het onderwijsniveau van de gemiddelde Nederlander dan ook sterk toegenomen.

Voor iedereen die geboren werd aan het begin van de vorige eeuw was ongetrouwd samenwonen eigenlijk geen optie. In die tijd gold dat men pas ging samenwonen als men was getrouwd. Minder dan 10 procent van de mensen die geboren werden voor de Tweede Wereldoorlog koos ervoor om (eerst) te gaan samenwonen. Het onderwijsniveau van de ouders had geen invloed op deze beslissing. Bij diegenen die tijdens of vlak na de Tweede Wereldoorlog werden geboren zien we een sterke kentering. Er is

een sterke toename in het ongetrouwd samenwonen, maar de toename is in eerste instantie vooral sterk bij mensen met hoogopgeleide ouders. Het was vooral deze groep mensen die zich verzette tegen traditionele normen zoals het huwelijk. Zo kozen kinderen van hoogopgeleide ouders die geboren werden tussen 1951 en 1960 in bijna twee derde van de gevallen ervoor om (eerst) samen te wonen terwijl één derde van de kinderen van laagopgeleide ouders en de helft van de kinderen van middelbaar opgeleide ouders dit deden. De verschillen tussen mensen met hoog-, middelbaar- en laagopgeleide ouders nemen af voor diegenen die geboren zijn na 1960. Dit komt vooral door een sterkere toename in ongetrouwd samenwonen bij kinderen van lager opgeleide ouders. Vanaf de geboortegeneratie 1970 is de sterke groei van het ongetrouwd samenwonen voorbij. Alhoewel de verschillen afnemen, blijven kinderen met hoogopgeleide ouders er iets vaker voor kiezen om eerst ongetrouwd samen te gaan wonen dan kinderen met middelbaar- en laagopgeleide ouders. Ook onder de jongeren van vandaag zijn er dus nog steeds kleine verschillen in samenwoongedrag naar opleidingsniveau.

Jarl Mooyaart, NIDI, e-mail: mooyaart@nidi.nl

LITERATUUR:

- Hiekel, N., A.C. Liefbroer en A.R. Poortman (2014), Understanding Diversity in the Meaning of Cohabitation Across Europe. *European Journal of Population*, 30(4), pp. 1-20.
- Feijter, H. de (1991), *Voorlopers bij demografische veranderingen* (NIDI-rapport nr. 22). Den Haag: NIDI.

DEMOS verschijnt 10 x per jaar en wil de kennis en meningsvorming over bevolkingsvraagstukken bevorderen.

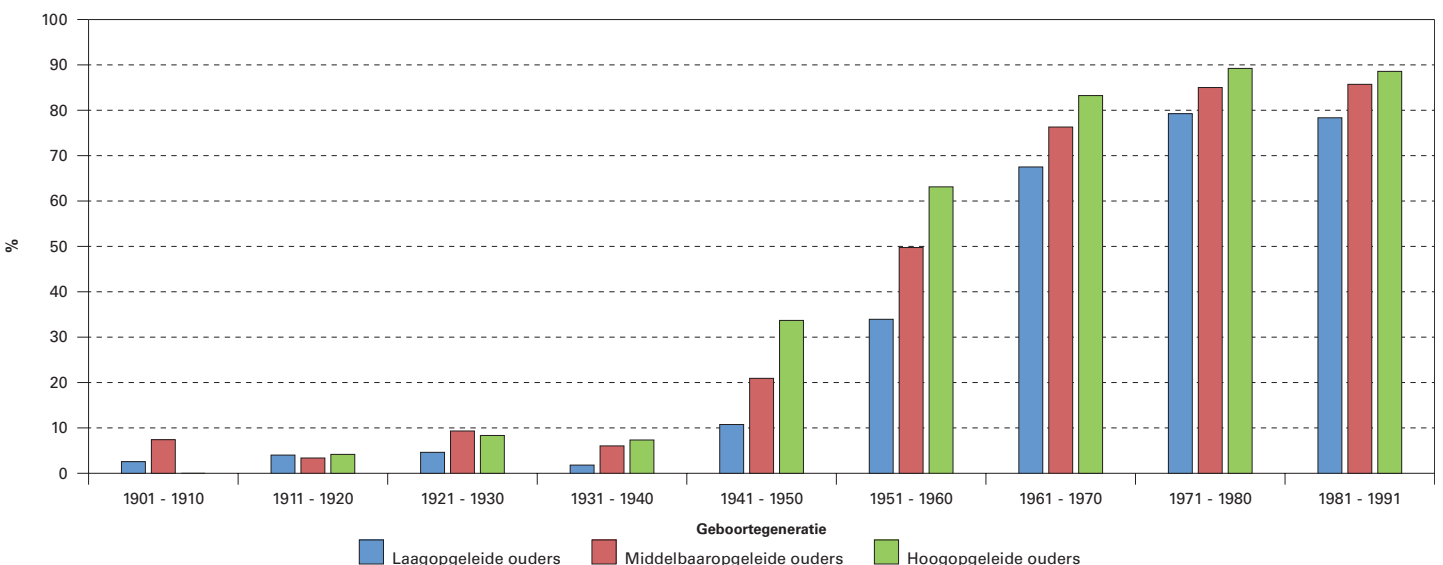
Gehele of gedeeltelijke overname van artikelen met bronvermelding wordt op prijs gesteld. Graag ontvangt de redactie een bewijsexemplaar. De personen op de foto's komen niet in de tekst voor en hebben geen relatie met hetgeen in de tekst wordt beschreven.

Het NIDI is een instituut van de Koninklijke Nederlandse Akademie van Wetenschappen en is geaffilieerd met de Rijksuniversiteit Groningen. Het NIDI houdt zich bezig met onderzoek naar bevolkingsvraagstukken.

colofon

DEMOS	is een uitgave van het Nederlands Interdisciplinair Demografisch Instituut (NIDI).
Redactie	Nico van Nimwegen, hoofdredacteur Ingrid Esveldt, eindredacteur Harry van Dalen, redacteur Peter Ekamper, (web)redacteur Fanny Janssen (RUG), redacteur Jaap Oude Mulders, redacteur
Adres	NIDI/DEMOS Postbus 11650 2502 AR 's-Gravenhage (070) 356 52 00
Telefoon	demos@nidi.nl
E-mail	demos.nidi.nl / www.nidi.nl
Internet	gratis
Abonnementen	Harmine Louwé www.up-score.nl

Ongetrouwd samenwonenden als percentage van alle eerste samenwoonrelaties per 10-jarige geboortegeneratie naar opleidingsniveau van de ouders

Bronnen: Onderzoek Gezinsvorming (1993, 1998, 2003, 2008); Familie Enquête Nederlandse bevolking (2003, 2009); NESTOR (1992); ESR Telepanel (1992).